

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Сумський державний університет
Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та
менеджменту

**Цифрові трансформації та
інноваційні технології в економіці:
виклики, реалії, стратегії**
**Digital transformations and
innovative technologies in the economy:
challenges, realities, strategies**

Матеріали
III Міжнародної науково-практичної конференції
(Україна, Суми, 27-29 травня 2024 р.)

Суми
Сумський державний університет
2024

УДК [330.34+330.336](063)
E45

*Рекомендовано вченою радою
Сумського державного університету
(протокол № 14 від 5 червня 2024 р.)*

- E45 Цифрові трансформації та інноваційні технології в економіці: виклики, реалії, стратегії: матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції «Цифрові трансформації та інноваційні технології в економіці: виклики, реалії, стратегії» (Суми, 27-29 травня 2024 р.) / за заг. ред.: Л. Л. Гриценко, І. В. Тютюнник. Суми : Сумський державний університет, 2024. – 146 с.

Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції «Цифрові трансформації та інноваційні технології в економіці: виклики, реалії, стратегії» містять результати наукових досліджень присвячених пошуку системного вирішення мультидисциплінарних проблем в галузі електронного бізнесу і технологічних інновацій, цифрової трансформації освітніх систем, запровадження інноваційних технологій у фінансовому секторі.

Для науковців, науковців, студентів, аспірантів, представників бізнесу та громадських організацій і вищих навчальних закладів та широкого кола читачів.

The materials of the International scientific and practical conference "Digital transformations and innovative technologies in the economy: challenges, realities, strategies" provide the results of scientific research focused on the search for a systematic solution to multidisciplinary problems in the field of electronic business and technological innovations, digital transformation of educational systems, the introduction of innovative technologies in financial sector. .

For scientists, researchers, students, postgraduates, representatives of business and public organizations and higher education institutions and a wide range of readers.

УДК [330.34+330.336](063)

© Колектив авторів, 2024

© Сумський державний університет, 2024

ЗМІСТ

<i>Олена Журавка</i> <i>Аліна Азарова</i> <i>Антон Журавка</i>	Основні проблеми розвитку ринку добровільного медичного страхування в Україні та шляхи їх вирішення..... 6
<i>Олена Криклій</i> <i>Лілія Деркач</i>	Нормативи капіталу банківського сектору України: аналіз та прогнозування..... 9
<i>Олександра</i> <i>Тверезовська</i> <i>Богдан Чернешенко</i>	Маркетингові стратегії для поколінь Z: виклики та можливості..... 13
<i>Тетяна Кубах</i> <i>Артем Сергєєв</i>	Дослідження сутності та актуальності категорії «ефективність банківської системи»..... 17
<i>Олена Журавка</i> <i>Аліна Голик</i>	Особливості формування та управління страховим портфелем страхової компанії..... 21
<i>Світлана Похилько</i> <i>Людмила Рябушка</i> <i>Богдан Льченко</i>	Роль місцевого самоврядування в підтримці бізнесу та стимулюванні підприємництва в умовах воєнного стану..... 25
<i>Аліна Бухтіарова</i> <i>Дар'я Тимошик</i>	Оцінка ефективності регуляторних змін у боротьбі з кіберзлочинністю: географічна і часова складові..... 28
<i>Андрій Раков</i>	Верифікація та ідентифікація клієнтів при дистанційному банківському обслуговуванні.... 32
<i>Олександра</i> <i>Тверезовська</i> <i>Крістіна Попова</i>	Вплив цифрової трансформації банківського маркетингу на приватних клієнтів банку..... 36
<i>Людмила Захаркіна</i> <i>Юлія Швидка</i>	Сучасні тенденції розвитку цифрових технологій у страхуванні 40
<i>Ганна Салтикова</i> <i>Аліна Голик</i>	Поняття інвестиційної привабливості та її оцінка на різних рівнях управління..... 43
<i>Олена Криклій</i> <i>Людмила Рябушка</i> <i>Андрій Придуха</i>	Управління комплаєнс-ризиком банку..... 47
<i>Євген Руденко</i>	Використання штучного інтелекту при оцінюванні стійкості фінансової системи..... 50

<i>Ганна Салтикова</i> <i>Аліна Рубан</i>	Капітальні інвестиції в економіці України.....	54
<i>Людмила Захаркіна</i> <i>Катерина Сердюк</i>	Потенціал та виклики використання криптовалют у якості платіжних систем.....	57
<i>Олександра</i> <i>Тверезовська</i> <i>Ростислав Гончаренко</i>	Роль емоцій у банківському маркетингу: вплив на рішення клієнтів	60
<i>Liudmyla Riabushka</i> <i>Danylo Salov</i>	The role of local budget in regional development..	64
<i>Олена Журавка</i> <i>Аліна Рубан</i>	Фінансові ресурси страхових компаній.....	66
<i>Ганна Салтикова</i> <i>Людмила Сокол</i>	Політика капітальних вкладень та проблеми їх фінансування	69
<i>Євгенія Мордань</i> <i>Крістіни Чередніченко</i>	Системний підхід у побудові механізму формування та реалізації кредитної політики банку.....	73
<i>Дар'я Свірідова</i> <i>Людмила Захаркіна</i> <i>Владислав Батанін</i>	Фінансова діяльність підприємства: ключові аспекти.....	77
<i>Олена Криклій</i> <i>Людмила Рябушка</i> <i>Ігор Придуха</i>	Механізм формування та реалізації кредитної політики банку.....	80
<i>Olena Zhuravka</i> <i>Viktoria Alekseyeva</i>	Assessment of financial state of the state-owned enterprise.....	82
<i>Liudmyla Riabushka</i> <i>Vladyslav Fedchenko</i>	Financial sustainability of local budgets in the context of martial law.....	85
<i>Тетяна Кубах</i> <i>Ганна Гребенюк</i>	Фінансова стійкість банку: сутність, види та фактори впливу.....	87
<i>Олена Журавка</i> <i>Людмила Сокол</i>	Особливості забезпечення фінансової безпеки страхових компаній	91
<i>Олександра</i> <i>Тверезовська</i> <i>Анастасія Федан</i> <i>Уляна Вініченко</i>	Маркетингові аспекти впровадження fintech технологій в банківські послуги.....	95

<i>Луїза Уніат</i> <i>Людмила Захаркіна</i>	Аналіз фінансування та розвитку insurtech сектору: глобальні тенденції.....	99
<i>Тетяна Касьяненко</i> <i>Вікторія Данилова</i>	Теоретичні аспекти аналізу фінансової діяльності підприємства.....	102
<i>Ганна Салтикова</i> <i>Віра Бардакова</i>	Сучасний стан інвестиційного процесу та особливості його стимулювання.....	106
<i>Larysa Hrytsenko</i> <i>Oleksandra Tverezovska</i> <i>Iryna Kozhushko</i>	Analysis of publication activity on the digitalization of banking marketing.....	110
<i>Denys Kolomiiets</i>	Integrating energy efficiency indicators into the financial analysis of enterprises.....	114
<i>Vladyslav Piven</i> <i>Tetiana Kasianenko</i>	Blockchain technology for enhancing competitive advantage in financial services.....	116
<i>Євгеній Пігуль</i>	Вплив цифровізації у забезпеченні розвитку ринку праці.....	118
<i>Світлана Похилько</i> <i>Анна Приходько</i>	Вплив сучасного воєнного стану на розвиток цифрових процесів в економіці та бізнесі в Україні в 2024 році.....	120
<i>Наталія Пігуль</i> <i>Аліна Медвідь</i>	Вплив цифровізації на розвиток банківського сектору України.....	123
<i>Дмитро Ткаченко</i>	Напрямки удосконалення системи страхування вкладів в Україні: пройдений шлях та подальші кроки.....	127
<i>Тетяна Касьяненко</i> <i>Ярина Шевченко</i>	Управління фінансовими ризиками на підприємстві в умовах війни.....	132
<i>Павло Рубанов</i> <i>Вікторія Білошапка</i>	Підходи до формування і наслідки забезпечення цифрової прозорості підприємств.....	136
<i>Олександр Грищенко</i>	Вплив трудової міграції на конкурентоспроможність національної економіки України в умовах глобалізації.....	141
<i>Євген Чванкін</i> <i>Євген Рекун</i>	Діджиталізація громадського здоров'я як чинник забезпечення економічної безпеки держави.....	144

ВИКОРИСТАННІ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ПРИ ОЦІНЮВАННІ СТІЙКОСТІ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ

*Руденко Євген Юрійович,
аспірант,*

Сумський державний Університет, Суми

Швидке розповсюдження новітніх технологій та інновацій в різноманітних сферах неминуче проникає в світ фінансів. Так за останні роки, особливо з появою ChatGPT розроблений компанією OpenAI і представлений широкому загалу 30 листопада 2022 року штучний інтелект став інструментом над яким регуляторні органи та міжнародні організації активізували свої зусилля щодо оцінювання наслідків ШІ для фінансової системи.

Тому не дивно, що регулятори Єврозони вивчають і використовують інноваційні технології, такі як ШІ, для підтримки своєї цифрової трансформації та використанні при оцінюванні рівня фінансової стійкості.

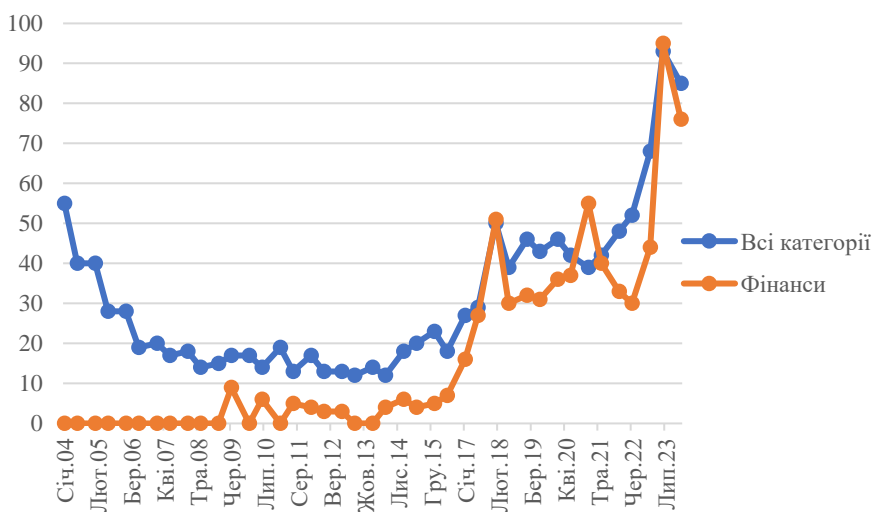

Рисунок 1 – Інтерес до категорії Штучний інтелект (ШІ) за всіма категоріями запитів, та категорія фінанси окремо
Джерело: розроблено на основі [1]

Відповідно до рисунку 1 відзначається зростання вивчення та застосування ШІ з кінця 2017 початку 2018 року. Та спостерігається динамічне коливання зі зростанням інтересу в кінці 2021 року. З появою ChatGPT спостерігається нова

хвиля, приріст в 137% інтересу до категорії ІІІ, що стимулює дослідження та можливість імплементації інновацій в фінансову систему.

Штучний інтелект використовується як передовими компаніями світу, так і високорозвиненими країнами. Інструмент використовується компаніями за наступними сценаріями:

– управління ризиками – BlackRock використовує систему Aladdin, яка застосовує штучний інтелект для аналізу ринкових даних і прогнозування потенційних ризиків, що допомагає інвесторам приймати обґрунтовані рішення [2].

– захист від шахрайства – PayPal використовує алгоритми машинного навчання для аналізу транзакцій у реальному часі, що дозволяє виявляти шахрайські дії та знижувати ризики фінансових втрат [3].

– комплаєнс – JPMorgan Chase застосовує програму COiN, яка автоматизує обробку юридичних документів і значно скорочує час, необхідний для перевірки відповідності нормативним вимогам [4].

– аналіз ринку та поведінки клієнтів – Mint використовує алгоритми штучного інтелекту для аналізу фінансової поведінки користувачів і надання персоналізованих фінансових рекомендацій, що допомагає користувачам краще управляти своїми фінансами [5].

Реальні приклади демонструють можливості використання штучного інтелекту в автоматизації процесів, моніторингу та оцінювання ризиків, аналіз фінансової поведінки та тенденцій.

Високорозвинені держави світу мають простір та фінансові можливості для проведення досліджень та імплементацію ІІІ з метою кращого регулювання фінансової системи та забезпечення її стійкості.

Сполучені Штати Америки використовують ІІІ за двома напрямками:

1) для моніторингу фінансової стабільності та оцінки ризиків. Федеральна резервна система аналізує великі масиви даних, щоб виявити потенційні загрози та забезпечити відповідність фінансових моделей існуючим законам. Прикладом виступає, ІІІ як інструмент для виявлення ризиків кредитування та забезпечення захисту споживачів від дискримінації, зокрема від алгоритмічної упередженості [6].

2) Міністерство фінансів США використовує та публікує звіти, щодо можливості використання штучного інтелекту для протидії кібератакам та шахрайству, що становить загрозу для стійкості фінансової системи [7].

У Великобританії, регулятор фінансових ринків (FCA) також використовує ІІІ за схожою методикою до США, основний напрям полягає у нагляду за фінансовими установами та виявлення шахрайських операцій. FCA застосовує

алгоритми машинного навчання для аналізу великих обсягів даних, що дозволяє швидко виявляти аномалії та потенційні загрози для фінансової стабільності [8].

Європейський центральний банк використовує ШІ для здійснення аналізу та прогнозування макропоказників та оцінки фінансових ризиків. Значну роль в цьому відіграє Європейський інститут інновацій та технологій одним з основних елементів є розвиток цифрових технологій та цифровізація [9].

Штучний інтелект також використовує Європейський орган з цінних паперів і ринків як засіб моніторингу ринку та виявлення загроз та ризиків.

Монетарний орган Сінгапуру (MAS) використовує штучний інтелект для управління ризиками та підтримки фінансової стабільності. Зокрема, MAS запустив ініціативу "Project Ubin" для вивчення застосування штучного інтелекту і блокчейну в фінансовій сфері [10].

Розвиток цифрових технологій та цифровізації є важливим драйвером розвитку фінансового сектору. Так міжнародні організації та регулятивні органи здійснюють активне дослідження та їх подальшу імплементацію технологій з метою підтримки фінансової стійкості. Ефективність ШІ демонструється в таких сферах як: управління ризиками, аналіз ринку, комплаєнс, фрод-моніторинг та захист від шахрайства.

Країни з високим рівнем розвитку активно використовують ШІ для моніторингу та оцінки фінансових ризиків, забезпечуючи стійкість своїх фінансових систем та захист від нових загроз. Ініціативи, такі як "Project Ubin" у Сінгапурі, підкреслюють глобальну тенденцію до інтеграції інноваційних технологій у фінансову сферу, що сприяє подальшій цифровій трансформації галузі.

Список використаних джерел

1. Google Trends. <https://trends.google.com.ua/trends/> (дата звернення: 25.05.2024)
2. Aladdin by BlackRock. <https://www.blackrock.com/aladdin> (дата звернення: 25.05.2024)
3. Is AI changing customer expectations? <https://www.paypal.com/us/brc/article/ai-chat-bots-changing-customer-expectations> (дата звернення: 25.05.2024)
4. Coin Systems. <https://www.jpmorgan.com/onyx/coin-system> (дата звернення 25.05.2024)
5. Mint: Budget Tracker & Planne. <https://www.paypal.com/us/brc/article/ai-chat-bots-changing-customer-expectations> (дата звернення 25.05.2024)

6. Artificial Intelligence and Bank Supervision. https://www.richmondfed.org/publications/research/econ_focus/2023/q2_federal_reserve (дата звернення 26.05.2024)

7. U.S. Department of the Treasury Releases Report on Managing Artificial Intelligence. <https://home.treasury.gov/news/press-releases/jy2212> (дата звернення 26.05.2024)

8. Artificial Intelligence (AI) update – further to the Government’s response to the AI White Paper. <https://www.fca.org.uk/publications/corporate-documents/artificial-intelligence-ai-update-further-governments-response-ai-white-paper> (дата звернення 26.05.2024)

9. Європейський інститут інновацій і технологій. <https://horizon-europe.org.ua/uk/structure/pillars/p-3/eit/> (дата звернення 26.05.2024)

10. Project Ubin: Central Bank Digital Money using Distributed Ledger Technology. <https://www.mas.gov.sg/schemes-and-initiatives/project-ubin> (дата звернення 26.05.2024)